

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

ADVIES VAV/2023/6

In haar vergadering van 24 mei 2023 om 10u00 heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

Mevrouw Kaat Leus, voorzitter, de heer Steven Van Hecke, ondervoorzitter, mevrouw Karen Deckers en dhr. Wouter Van Dooren (effectieve leden), de heer Thomas Van Langenhove, de heer Edwin Lefebre en mevrouw Sofie Hennau (plaatsvervangende leden).

beraadslaagd over de hiernavolgende vragen die door mevrouw Staes namens het lokaal bestuur van de gemeente Zwijndrecht bij e-mail van 9 mei 2023 werden voorgelegd:

- 1) Is het mogelijk om een bus in te leggen die van wijk tot wijk rijdt en waarin de deelnemers hun stem kunnen uitbrengen, ook al zijn deze toegewezen aan een vast stembureau?
- 2) Heeft de commissie weet van goede voorbeelden uit eerdere volksraadplegingen die op dergelijke manier georganiseerd werden?

ADVIES VAN DE VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

1. Vraag en situering

De vraag handelt over een mogelijke vrijwillige fusie van de gemeente Zwijndrecht met de gemeente Beveren en/of Kruibeke.

In de gemeenteraad van 27 oktober 2022 werd door gemeente Zwijndrecht besloten om haar principiële goedkeuring te hechten aan een vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Zwijndrecht, Beveren en/of Kruibeke vanaf 1 januari 2025. In navolging van deze beslissing zou in de loop van september 2023 in Zwijndrecht een gemeentelijke volksraadpleging gehouden worden, vooraleer over te gaan tot een definitieve beslissing.

Met het oog op de organisatie van deze volksraadpleging zullen de potentiële deelnemers toegewezen worden aan een stembureau. Omdat het bestuur evenwel zoveel mogelijk inwoners de mogelijkheid willen bieden om te participeren en hun stem uit te brengen, wordt de vraag gesteld of het wettelijk gezien mogelijk is om een bus in te leggen die van wijk tot wijk rijdt en waarin de deelnemers hun stem kunnen uitbrengen, ondanks het feit dat deze al toegewezen werden aan een vast stembureau.

2. Beoordeling van de adviesvragen door de VAV

- 1) *Is het mogelijk om een bus in te leggen die van wijk tot wijk rijdt en waarin de deelnemers hun stem kunnen uitbrengen, ook al zijn deze toegewezen aan een vast stembureau?*

In de huidige regelgeving is er niets bepaald over de organisatie van aanvullende mobiele stemlokalen/stembureaus. De adviescommissie is dan ook, zoals hierna wordt uiteengezet, van mening dat het niet mogelijk is om een dergelijke werkwijze te hanteren.

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat op grond van artikel 11 van het Besluit van de Vlaamse Regering dd. 18 mei 2018 'betreffende de organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging' reeds in de oproepingsbrief moet worden verduidelijkt in welk stemlokaal de potentiële deelnemer kan deelnemen aan de stemming. De adviescommissie leidt hieruit af dat de deelnemers geen vrije keuze hebben rond het stemlokaal waarin zij moeten gaan stemmen.

Dat de deelnemers dienen te stemmen in het vooraf aangeduide stemlokaal vindt overigens ook steun in artikel 2 van het Besluit van de Vlaamse Regering dd. 18 mei 2018. In het voormelde artikel wordt namelijk duidelijk bepaald dat het college van burgemeester en schepenen de potentiële deelnemers van de gemeentelijke volksraadpleging in stemafdelingen moet indelen. Het college van burgemeester en schepenen wijst daarbij voor elke stemafdeling een afzonderlijk stemlokaal aan. Hieruit dient eveneens te worden afgeleid dat er voor alle potentiële deelnemers -die tot een bepaalde stemafdeling behoren- een afzonderlijk en specifiek stemlokaal zal moeten worden voorzien. Opnieuw dient aldus te

worden besloten dat de deelnemers gekoppeld zijn aan een concreet stemlokaal en zij aldus daar hun stem dienen uit te brengen. De organisatie van een stemming in een aanvullend mobiel stemlokaal is naar het oordeel van de commissie niet mogelijk.

In artikel 2, §2, tweede lid van het voormelde artikel 2 van het Besluit van de Vlaamse Regering dd. 18 mei 2018 wordt daaromtrent bijkomend ook het volgende bepaald: *“In één gebouw kunnen verschillende stemlokalen worden ingericht.”*. Het gebruik van de term ‘gebouw’ geeft eveneens blijk van het feit dat de stemlokalen op een vaste locatie (m.n. in een gebouw) dienen te worden gevestigd.

Artikel 3 van het meergenoemde besluit voorziet er tot slot in dat het college van burgemeester en schepenen op de daarin voorgeschreven wijzen een kopie bezorgt van de lijst van de potentiële deelnemers aan de gemeentelijke volksraadpleging, opgemaakt per stemafdeling aan de voorzitter van het hoofdbureau, evenals aan elke voorzitter van een stembureau die instaat voor het goede verloop van de stemverrichtingen in het stembureau dat deze voorziet en waartoe deze door de voorzitter van het hoofdbureau wordt aangewezen uit de potentiële deelnemers van de gemeentelijke volksraadpleging die minstens achttien jaar zijn op de dag van de gemeentelijke volksraadpleging (*cf.* art. 7, tweede lid).

Los van voorgaande uiteenzetting dient de adviescommissie op te merken dat er ook diverse andere bezwaren bestaan tegen de voorgestelde werkwijze. Zo kunnen de stembiljetten van de stemmen -die uitgebracht werden in een aanvullend rijdend stemlokaal/stembureau (dat overigens aan *alle* door het decreet over het lokaal besluit en het hoger genoemde uitvoeringsbesluit voorgeschreven eisen moet voldoen) waar deelnemers van verschillende stemafdelingen kunnen stemmen- achteraf geenszins, minstens uiterst moeilijk, teruggekoppeld kunnen worden naar de correcte stem- en telbureaus.

De adviescommissie besluit aldus dat de voorgestelde werkwijze op grond van de huidige regelgeving niet mogelijk blijkt.

In zoverre deze vraag ingegeven is vanuit het oogmerk om zoveel mogelijk mensen deel te kunnen laten nemen aan de volksraadpleging, dient te worden opgemerkt dat de bedoelingen van het bestuur wel lovenswaardig zijn. Indien het bestuur de deelnemers makkelijker naar de stemlokalen wil leiden, dan kan ervoor geopteerd worden om meer stembureaus te voorzien. Indien voor de organisatie van deze stembureaus onvoldoende personeelsleden in aanmerking komen als voorzitter, bijzitter of plaatsvervangend bijzitter, dan kan er steeds voor geopteerd worden om burgers -die voldoen aan de decretale vereisten- aan te duiden in deze functies.

2) *Heeft de commissie weet van goede voorbeelden uit eerdere volksraadplegingen die op dergelijke manier georganiseerd werden?*

De commissie heeft geen weet van praktijkvoorbeelden waarbij een aanvullend mobiel stembureau/stemlokaal werd gebruikt.

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

Kaat Leus
(Signatur
e)

Digitaal
ondertekend door
Kaat Leus
(Signature)
Datum: 2023.06.09
15:25:37 +02'00'

De voorzitter
Kaat LEUS